MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT MC KEON

Seduta tat-30 ta' Settembru, 2010

Citazzjoni Numru. 774/2009

Karmenu Vella
(ID 492553M)

kontra

General Workers' Union

Il-Qorti :

Rat ir-rikors mahluf presentat fis-6 ta` Awissu 2009 li jaqra hekk –

1. Illi fl-ewwel (1) ta` Settembru elfejn u sitta (2006) ir-rikorrent irrizenja mill-impjieg tieghu bhala Segretarju tat-Taqsima Servizzi u Media tal-Union

intimata u dan skond ma jirrizulta mill-ittra ta` rizenja hawn annessa u markata bhala Dokument A.

2. Illi a tenur ta` klawsola numru K2 tal-Memorandum of Understanding datat Settembru 1999 (Dokument B) li jirregola inter alia l-kundizzjonijiet tal-impieg tal-ufficjali impjegati tal-General Workers' Union bhalma kien ir-rikorrent, "Segretarji li jispiccaw mill-impjieg taghhom minn mal-GWU huma intitolati ghal hlas ta` somma ta` elfejn lira (Lm 2000) jew somma ekwivalenti ta` l-ahhar tlett xhur paga fl-impjieg taghhom".

3. Illi ghalhekk il-General Workers' Union intimata hija debitrici versu r-rikorrent fis-somma ta' wiehed u ghoxrin elf seba` mija u zewg Ewro u erbatax-il centezmu (€21,702.14) rapprezentanti in kwantu ghas-somma ta' hamest elef mija u erba' Ewro u erbatax-il centezmu (€5,104.14) tliet xhur paga li r-rikorrent hu dovut li jithallas mill-Union intimata ai termini tal-Klawsola K2 tal-Memorandum of Understanding (Dokument A) u in kwantu ghas-somma ta` sittax-il elf hames mija tmienja u disghin Ewro (€16,598) ekwivalenti ta' mija u disghin (193) gurnata vacation leave li r-rikorrent hu intitolat ghalihom u ma thallasx taghhom bejn is-sena 1997 u s-sena 2005.

4. Illi l-General Workers` Union intimata giet interpellata diversi drabi biex thallas dan l-ammont izda dan sar inutilment u ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Tghid ghalhekk il-General Workers` Union intimata ghaliex ghar-ragunijiet premessi din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex, prevja kwalunkwe dikjarazzjoni necessarja u moghti kull provvediment opportun :

1. Tiddikjara illi l-Union intimata hija debitrici tar-rikorrent fis-somma ta' wiehed u ghoxrin elf seba` mija u

zewg Ewro u erbatax-il centezmu (€21,702.14) kif hawn fuq spjegat ; u

2. Tikkundanna lill-Union intimata sabiex thallas lir-rikorrent is-somma ta' wiehed u ghoxrin elf seba` mija u zewg Ewro u erbatax-il centezmu (€21,702.14) bl-imghaxijiet u bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali fl-ismijiet "Karmenu Vella vs General Workers' Union" datata 12 ta` Dicembru 2008 (4050/08) kif ukoll dawk tal-ittra ufficjali fl-istess ismijiet datata l-1 ta` Awwissu 2007 (4517/07) kontra l-Union intimata li hi minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda indikati mill-attur flimkien mal-elenku tad-dokumenti esebiti.

Rat ir-risposta guramentata tal-intimata prezentata fit-<u>18 ta` Settembru 2009</u> li taqra hekk –

1. Preliminarjament il-union intimata teccepixxi n-nuqqas ta` gurisdizzjoni ta` din l-Onorabbli Qorti f`din l-istanza in kwantu l-pretensjonijiet dedotti mir-rikorrent huma fost dawk previsti f'Titolu I tal-Kap.452 tal-Ligijiet ta` Malta u b'hekk huwa t-Tribunal Industrijali li hu vestit bil-gurisdizzjoni esklussiva sabiex jismaghhom u jddeciedihom ai termini ta' l-Artikolu 75(1)(b) ta' l-istess Kap ;

2. Preliminarjament ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-union intimata teccepixxi l-preskrizzjoni ta' l-azzjoni tar-rikorrenti bi zmien sena ai termini tal-Artikolu 2147(c) tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta` Malta ;

3. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, in kwantu jirrigwarda l-pretensjoni tar-rikorrenti ghal hlas ta` xi forma ta' beneficcju ta` tmiem l-

impjieg, tali pretensjoni u konsegwenti talba tar-rikorrenti hija nfondata fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi michuda bl-ispejjez stante :

i. klawsola numru K2 tal-Memorandum of Understanding addottat fl-24 ta' Novembru 1999 (DOK GWU1 anness) ma taghtix tali jedd lir-rikorrenti izda minflok tistipula li "Segretarji li jkunu spiccaw mill-impjieg taghhom minn mal-GWU huma obbligati li ma jaccettawx impjieg iehor jew jiehu sehem f`attivitajiet li jistghu jitfghu dell ikrah fuq l-integrita` taghhom jew dik tal-GWU".

ii. tezisti biss konswetudini li l-union intimata thallas ammont ex gratia lil ufficjali taghha li jispiccaw mill-kariga bhala turija ta` apprezzament tas-servizz u lealta` lejn l-organizzazzjoni, liema konswetudini ma taghti ebda jedd lir-rikorrenti li jippretendi xi hlas bi dritt, aktar u aktar meta l-lealta` kienet palezament nieqsa ;

4. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-pretensjonijiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u l-union intimata mhix debitrici tar-rikorrent ;

5. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, anke kieku xi ammont jista` jkun dovut lir-rikorrenti – dan huwa dato ma non concesso – minn tali ammont ikun irid jitnaqqas il-perijodu tan-notice mhux mahmum mir-rikorrent ;

6. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat il-lista tax-xhieda indikati mill-intimata flimkien mal-elenku tad-dokument li kien esebit minnha.

Rat id-digriet taghha moghti fl-udjenza tal-10 ta' Novembru 2009 (fol 36) fejn, b'riferenza ghall-ewwel eccezzjoni taghha, tat lill-konvenuta zmien xahar sabiex b'nota prezentata fir-Registru bil-visto jew notifika tal-kontroparti tindika liema artikoli mit-Titolu I tal-Kap.452 tal-Ligijiet ta` Malta jaghmlu l-azzjoni attrici kompetenti li tinstema` mit-Tribunal Industrijali.

Rat in-nota prezentata fit-23 ta' Novembru 2009 (fol 37) fejn, in ottemperanza ma` dan id-digriet, u bla pregudizzju ghall-mertu tal-eccezzjonijiet l-ohra taghha, il-konvenuta ghamlet riferenza ghal Taqsima II li tipprovdi dwar u tirregola kundizzjonijiet maghrufa ta' l-impjieg li, skond il-konvenuta, huma l-mertu tal-vertenza bejn il-partijiet, u ghal Taqsima III senjatament Art.22(2) in kwantu jirrigwarda t-talba specifika ghal hlas ta` leave allegatament mhux mehud.

Rat id-digriet taghha tal-15 ta` Dicembru 2009 (fol 38) fejn idderigiet lill-partijiet sabiex jittrattaw l-ewwel eccezzjoni preliminari, u ghal dan il-ghan taghthom il-fakolta` li jressqu noti ta' sottomissjonijiet.

Rat in-nota ta` osservazzjonijiet tal-konvenuta li kienet prezentata fit-28 ta` Jannar 2010 (fol 39 et seq).

Rat in-nota ta` sottomissjonijiet tal-attur li kienet prezentata fit-30 ta` Marzu 2010 (fol 45 et seq).

Rat id-digriet taghha moghti fl-udjenza tal-24 ta` Gunju 2010 fejn halliet il-kawza ghas-sentenza ghal-lum dwar l-ewwel eccezzjoni.

Rat in-nota ulterjuri tal-attur li kienet prezentata fil-25 ta' Gunju 2010.

Ikkunsidrat -

Taht l-Att XXX tal-1976 dwar ir-Relazzjonijiet Industrijali (Kap.266 tal-Ligijiet ta` Malta), il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali kienet regolata bl-Art.28(1) li kien jaqra hekk –

Minkejja kull ma jinsab f`kull ligi ohra, it-Tribunal Industrijali jkollu gurisdizzjoni eskluziva li jikkunsidra u jiddeciedi l-kazijiet kollha fejn jigi allegat li saret tkeccija ngusta ghal kull ghan barra minn proceduri dwar reati kontra xi ligi …

Meta sar l-Att XXIII tal-2000 dwar l-Impiegi u Relazzjonijiet Industrijali (Kap.452 tal-Ligijiet ta` Malta) li ha post il-Kap.266, id-disposizzjoni li tistabilixxi l-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali saret l-Art.75. Minn ezami ta` dan l-artikolu, huwa evidenti li minn naha wahda baqghet il-gurisdizzjoni esklusiva tat-Tribunal Industrijali fi kwistjonijiet kollha ta' tkeccija allegatament ngusta mill-impjieg, u prattikament inzammet l-istess dicitura [ara s-subparagrafu (a) tas-subinciz (1) tal-Art.75] fl-istess waqt il-gurisdizzjoni esklusiva twessghet aktar sabiex tkopri dak kontemplat bis-subparagrafu (b) tas-subinciz (1) tal-istess artikolu.

Is-subparagrafu (b) jaqra hekk :

<u>il-kazijiet kollha li jaqghu taht il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali bis-sahha tat-Titolu I ta' dan l-Att jew ta' regolamenti preskritti tahtu</u>, ghal kull ghan barra minn proceduri dwar reati kontra xi ligi, u r-rimedju ta' haddiem hekk imkecci jew li mod iehor jallega il-ksur tad-dritt tieghu skond it-Titoli I ta' dan l-Att ikun biss billi l-ilment tieghu jintbaghat lit-Tribunal Industrijali u mhux xort'ohra ... (sottolinear ta` din il-Qorti)

Issa fl-eccezzjoni preliminari taghha, il-konvenuta tghid li
din il-Qorti ma ghandhiex gurisdizzjoni sabiex tisma’ u tiddeciedi din il-kawza in kwantu l-pretensjonijiet tal-attur kif dedotti jaqghu taht it-Titolu I tal-Kap.452 fejn allura t-Tribunal Industrijali huwa vestit b`gurisdizzjoni esklusiva skond l-Art.75(1)(b).

Din il-Qorti tghid li s-subparagrafu (b) tas-subinciz (1) ta` l-Art.75 jirreferi ghal dawk il-kazijiet kollha <u>*li jaqghu taht il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali*</u> bis-sahha tat-Titolu I ta’ l-Att. Issa t-Titolu I tal-Kap.452 imsejjah “Relazzjonijiet dwar l-Impiegi” jikkomprendi tmienja u erbghin (48) artikoli mifruxa fuq seba` (7) taqsimiet :

Taqsima I	:	Bord dwar ir-Relazzjonijiet dwar l-Impiegi
Taqsima II	:	Kondizzjonijiet maghrufa ta’ Impieg
Taqsima III	:	Protezzjoni tal-Pagi
Taqsima IV	:	Protezzjoni kontra Diskriminazzjoni relatata ma` l-Impieg
Taqsima V	:	Temm ta’ Kuntratti ta` Servizz
Taqsima VI	:	Infurzar u Ksur rigward Impiegi
Taqsima VII	:	Amministrazzjoni li ghandha x’taqsam ma’ Impiegi

Kif diga` kellha okkazjoni din il-Qorti kif presjeduta tesprimi ruhha fis-sentenza *in parte* li tat fil-31 ta’ Mejju 2010 fil-kawza “<u>**Grima vs M H Malta Limited**</u>”, mhux it-taqsimiet kollha tat-Titolu I jaqghu taht il-gurisdizzjoni esklusiva tat-Tribunal Industrijali. Wiehed jasal ghall-konferma ta` dan minn esami tas-seba’ taqsimiet tat-Titolu I. Propju ghaliex fejn il-ligi riedet fit-Titolu I tirreferi ghat-Tribunal Industrijali dan ghamiltu car u tond. Per ezempju, fil-kaz tat-Taqsima I li tirrigwarda l-Bord dwar ir-Relazzjonijiet dwar l-Impiegi, ma hemm xejn li jaqa’ taht il-kompetenza tat-Tribunal Industrijali. Invece fejn tidhol it-Taqsima IV, li tittratta l-Protezzjoni kontra d-

Diskriminazzjoni relatata mal-Impieg, hemm it-Tribunal Industrijali ghandu gurisdizzjoni, kif tghid il-ligi stess.

Ghandu jinghad li l-gurisdizzjoni esklusiva tat-Tribunal Industrijali giet konferita bil-Kap.452 tal-Ligijiet ta' Malta b'deroga ghall-gurisdizzjoni generali tal-qrati ordinarji. Ghalhekk, salv fil-kazijiet indikati fil-ligi stess, id-disposizzjonijiet ta` l-Kap.452 ma jistghux jigu interpretati b' mod wiesgha tant li jigu estizi sabiex jinkludu setghat li l-legislatur ma ndikax fil-ligi ghax ma riedx li dawn jidhlu fil-parametri tas-setghat tat-Tribunal. Fi kliem iehor, il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali u s-setghat li ghandu huma dawk espressament indikati fil-ligi stess li stabbiliet il-parametri tal-operat tieghu.

Billi l-eccezzjoni tal-konvenuta kif dedotta ma kenitx specifika ghal liema kazijiet tat-Titolu I *li jaqghu taht il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali* kienet qed tirreferi, din il-Qorti dderigiet lill-konvenuta sabiex tghid fuq liema disposizzjonijiet tat-Titolu I tal-Kap.452 kienet qeghda tistrieh sabiex issostni l-eccezzjoni taghha. Fin-nota taghha tat-23 ta' Novembru 2009 (fol 37) il-konvenuta ghamlet riferenza ghal Taqsima II li tipprovdi dwar u tirregola kundizzjonijiet maghrufa ta' l-impjieg li, skond il-konvenuta, huma l-mertu tal-vertenza bejn il-partijiet, u ghal Taqsima III senjatament Art.22(2) in kwantu jirrigwarda t-talba specifika ghal hlas ta` leave allegatament mhux mehud.

Ikkunsidrat –

In kwantu ghal Taqsima II invokata mill-konvenuta, din tinvolvi dawn id-disposizzjonijiet :

Art. 4 :	Ordnijiet ta' *standard* nazzjonali u ordnijiet biex jigi regolat settur
Art. 5 :	Kondizzjonijiet maghrufin ta' l-impieg
Art. 6 :	Hinijiet tax-xoghol u sahra

Art. 7 : Ghandu jinghata avviz dwar kondizzjonijiet maghrufin ta' impieg
Art. 8 : Zidiet dwar l-gholi tal-hajja
Art. 9 : Sahha u sigurta` fuq il-post tax-xoghol.
Kap.424
Art.10 : *Leave* ghal maternita`, *leave* ta` genitur u *leave* ghal ragunijiet familjari urgenti

Huwa evidenti mill-kawzali tal-azzjoni tal-lum li l-attur qed iqis il-kontenut tal-*Memorandum of Understanding* (esebit minnu bhala DOK B, kif ukoll mill-konvenuta bhala DOK GWU1) bhala kuntratt li johloq rabta bejnu u l-konvenuta, u abbazi ta` dak il-vinkolu, huwa qieghed jirreklama l-hlas tas-somma ta' hamest elef mija u erba' Ewro u erbatax-il centezmu (€5,104.14) rapprezentanti l-hlas ta` tliet xhur paga li r-rikorrent ighid li hija dovuta mill-konvenuta skond il-klawsola K.2. tal-*Memorandum of Understanding.* Bla pregudizzju ghall-eccezzjonijiet preliminari li ressqet, fosthom dik li qed tkun deciza llum, il-konvenuta qeghda wkoll tikkontesta t-talba attrici fil-mertu skond dak li jirrizulta mill-istess *Memorandum of Understanding* : in partikolari, tirreferi ghall-klawsola G.6. L-attur qed jippretendi wkoll il-hlas tas-somma ta` sittax-il elf hames mija tmienja u disghin Ewro (€16,598) ekwivalenti ta' mija u disghin (193) gurnata *vacation leave* li jghid li hu intitolat ghalihom, u li taghhom ma thallasx bejn is-sena 1997 u s-sena 2005. Ghalhekk it-talba shiha tal-attur twassal ghas-somma shiha ta' wiehed u ghoxrin elf seba` mija u zewg Ewro u erbatax-il centezmu (€21,702.14).

Abbazi ta` dak li rrizulta mis-sottomissjonijiet taghha, huwa evidenti li in kwantu ghal Taqsima II il-konvenuta qeghda tghid li fil-kaz tal-lum il-gurisdizzjoni esklusiva tispetta lit-Tribunal Industrijali abbazi tal-Art.5 ("kondizzjonijiet maghrufa ta' l-impieg").

Wara li gharblet u qieset bir-reqqa l-Art.5, din il-Qorti tghid li meta l-principal u l-impjegat jikkontrattaw kuntratt ta` servizz jew kuntratt ta` impieg, u din il-Qorti tghid li l-*Memorandum of Understanding* fuq riferit huwa kuntratt ta` servizz jew kuntratt ta` impieg ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi (ara t-tifsira li jaghti l-Art.2 ta` l-Kap.452) kwistjonijiet li jinqalghu dwar il-pattijiet u l-kondizzjonijiet ta' dak il-kuntratt, fosthom il-klawsola K.2 citata mill-attur u l-klawsola G.6 citata mill-konvenuta, ghandhom jigu determinati mill-qrati ordinarji mhux mit-Tribunal Industrijali. Propju ghaliex dawk mhumiex kwistjonijiet li l-ligi tassattivament stabbiliet li jaqghu fil-gurisdizzjoni esklusiva tat-Tribunal Industrijali.

Fejn l-Art.5(1) ried jaghti tifsira specifika ta' *kondizzjonijiet maghrufin ta` impieg* semma *ordni ta' standard nazzjonali jew ordni li jirregola settur jew ftehim kollettiv inkella ftehim volontarju* (fit-test Ingliz *voluntary settlement*) *jew decizjoni* (fit-test Ingliz *award*). Fl-istess waqt, id-disposizzjoni ma taghmel l-ebda riferenza ghal kuntratt ta' servizz jew kuntratt ta` impieg. Ghal din il-Qorti, dan ifisser li l-ligi riedet teskludi mill-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali kwistjonijiet li jaghmlu parti mill-pattijiet u kondizzjonijiet ta` kuntratt ta' servizz bejn principal u impjegat. Il-fehma ta` din il-Qorti tkompli ssib sostenn fis-subinciz (4) tal-Art.5. Ghalhekk il-vertenza specifika li hija mertu ta` din il-kawza hija *ex contractu* u bhala tali sindikabbli mill-qrati ordinarji. Fir-rigward ta' l-istess Taqsima II, din il-Qorti tghid b`mod generali li anke ghall-kwistjoni tal-gurisdizzjoni, id-disposizzjonijiet taghha ma ghandhomx jigu interpretati b`mod li l-partijiet jigu mcahhda mid-drittijiet akkwiziti taghhom anke fil-kuntest tas-subinciz (4) tal-Art.5 li jaqra hekk : *Xejn f'dan l-artikolu ma ghandu jkun ta' pregudizzju ghal xi drittijiet li l-partijiet jistghu jkollhom minn xi kuntratt ta' servizz jew xi ftehim kollettiv skond id-disposizzjonijiet tat-Titolu II ta' dan l-Att jew ta' xi ligi ohra, inkluz il-Kodici Civili.*

Ikkunsidrat –

In kwantu ghal <u>Taqsima III</u> (Protezzjoni tal-Pagi) citata mill-konvenuta, din il-Qorti terga` taghmel riferenza ghall-**<u>Art.75(1)(b)</u>** –

it-Tribunal Industrijali jkollu gurisdizzjoni li jikkunsidra u jiddeciedi ... il-kazijiet kollha li jaqghu taht il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali bis-sahha tat-Titolu I ta' dan l-Att jew ta` regolamenti preskritti tahtu ...

Fit-test Ingliz –

the Industrial Tribunal shall have exclusive jurisdiction to consider and decide ... all cases falling within the jurisdiction of the Industrial Tribunal by virtue of Title I of this Act or any regulations prescribed thereunder ...

Kif diga` rrilevat qabel, din il-Qorti tghid li din id-disposizzjoni inkitbet b'dak il-mod, mhux b`kumbinazzjoni, izda ghal ghan <u>specifiku</u> u cioe` sabiex taghti gurisdizzjoni esklusiva lit-Tribunal Industrijali f`dawk il-kazi li jaghmlu parti mit-Titolu I jew ir-regolamenti preskritti tahtu **<u>u</u>** li jaqghu taht il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali. Kif diga` rajna, fejn fit-Titolu I, il-ligi <u>riedet</u> li jidhol it-Tribunal Industrijali, hekk qalet <u>specifikament</u>. Li kieku l-legislatur ried tassew li l-kazijiet <u>kollha</u> li jirrigwardaw kull wiehed mit-tmienja u erbghin (48) artikoli li jaghmlu t-Titolu I jigi kunsidrat u deciz b`mod eskluziv mit-Tribunal Industrijali, kien jirreferi **<u>mill-ewwel u biss</u>** ghad-disposizzjonijiet tat-Titolu I (inkluz ir-regolamenti) u mhux <u>jispecifika</u> *il-kazijiet kollha li jaqghu taht il-gurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali* bis-sahha tat-Titolu I jew ta` regolamenti preskritti.

In kwantu ghall-eccezzjoni tal-konvenuta fejn din tittratta dwar it-Taqsima III, din il-Qorti ssostni li l-ligi mhix <u>tispecifika</u> li d-disposizzjonijiet tat-Taqsima III jaqghu taht il-gurisdizzjoni esklusiva tat-Tribunal Industrijali. Ghalhekk ghalkemm parti mit-talba tal-attur tirrigwarda

hlas ta’ *leave* u allura fil-mertu tista` tinvolvi l-applikazzjoni tal-Art.22(2) citat specifikament mill-konvenuta, dak ma jfissirx li t-talba ghall-hlas tal-*leave* ghandha tigi trattata u deciza biss mit-Tribunal Industrijali. Anzi din il-Qorti tghid li fil-kuntest tal-azzjoni attrici kif dedotta u cioe` talba ghall-hlas ta` *leave* wara rizenja (mhux tkeccija) tal-attur mill-impieg, il-gurisdizzjoni sabiex tisma` u tiddeciedi dwar din it-talba hija tal-qrati ordinarji mhux tat-Tribunal Industrijali.

Ghar-ragunijiet kollha premessi, din il-Qorti, filwaqt li qeghda tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuta, qeghda tiddikjara li hija ghandha gurisdizzjoni sabiex tisma` u tiddeciedi din il-kawza. L-ispejjez jithallsu mill-konvenuta.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------